

Webinar 5 maart 2024

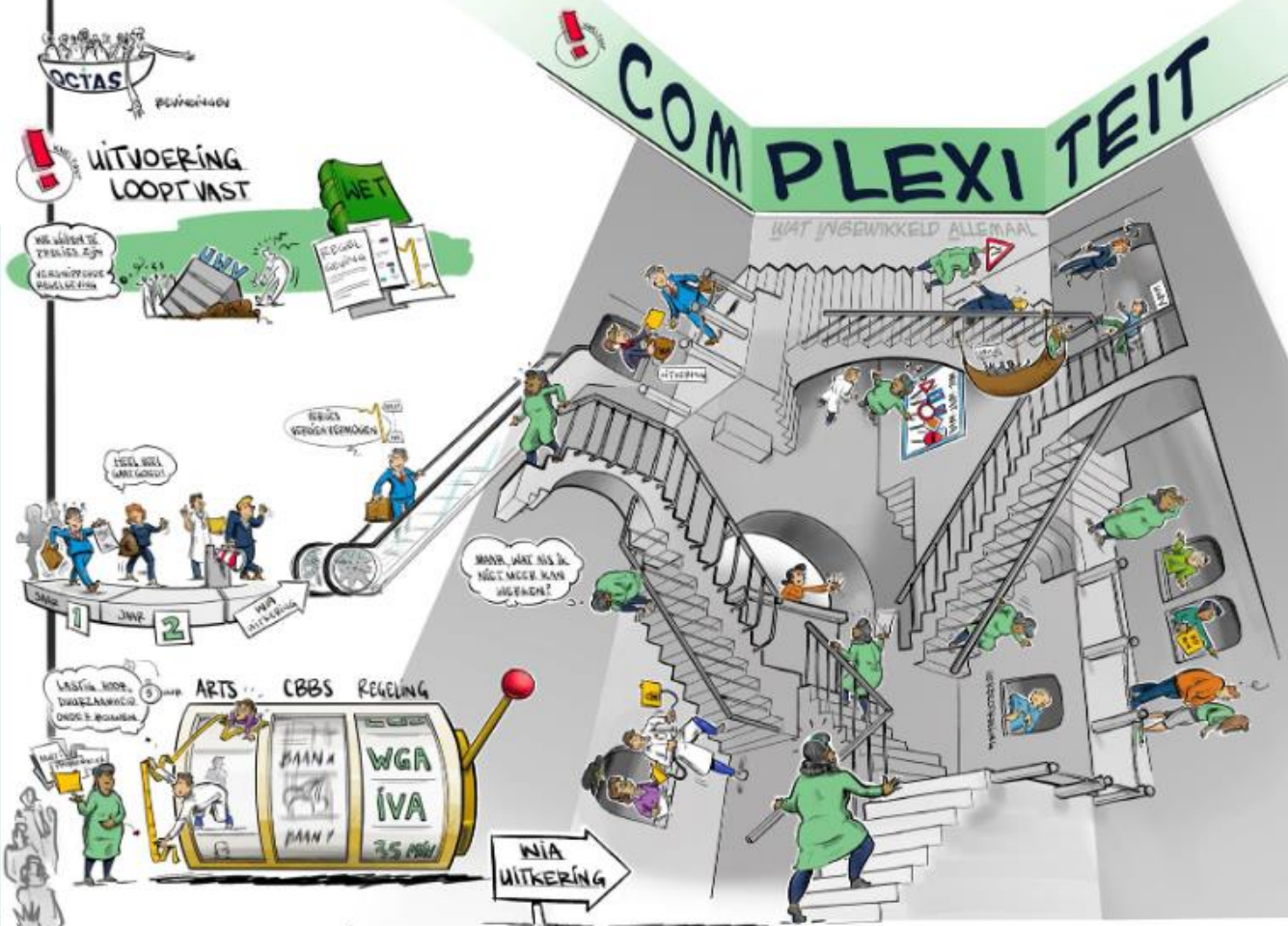
Ruud de Leede en Marjol Nikkels →

OCTAS

De toekomst van het arbeidsongeschiktheidsstelsel

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSSTELSEL

DOELHOF VOOR VROEG-GEHANDICAPTEN

WERKEN ALS RISICO

WE HEBBEN JE NODIG

Uitgangspunten commissie

- Probleemanalyse en meerdere oplossingsrichtingen
- Aanpassingen stelsel sinds 2000
  - Forse instroomdaling
  - Onbedoelde en ongewenste effecten
- Voorwaarden
  - Voorkomen is beter dan genezen
  - Een overheid die je vertrouwt en ondersteunt

Pollvraag 1

Heb je er vertrouwen in dat de aanbevelingen die de Commissie heeft gedaan gaan leiden tot een beter stelsel voor de toekomst?

- Ja
- Nee

Uitkomst van de beoordeling

Veel knelpunten

- Complexiteit voor werknemer en werkgevers
- Succesvolle arbeidsdeelname is afhankelijk van contract
- Stapeling van knelpunten bij de meest kwetsbaren
  1. onvoldoende ondersteund worden bij ziekte;
  2. geen of geen duurzaam werk vinden;
  3. geen of een relatief lage uitkering krijgen;
  4. hun inkomen moeten verkrijgen bij meerdere instanties met elk ingewikkelde regelingen.
- De uitvoering loopt vast

Wat Ingewikkeld Allemaal

Verlies aan
verdienvermogen versus
ziekte

Bij gelijke ernst van de
ziekte kan de mate van
arbeidsongeschiktheid
sterk verschillen door
inkomensverschillen

Functieuiding erg
theoretisch

Verskillende uitkeringen
bij arbeidsongeschiktheid

Glazen bol nodig voor
uitspraak over
duurzaamheid

WIA-dagloon lager dan
ZW-dagloon: uitkering dus
ook lager

De complexiteit van de
samenloop van regelingen

Kleine en middelgrote
werkgevers hebben
moeite met de
verplichtingen

Werkgevers betalen voor
instroom in de WGA

Meer herbeoordelingen
door
financieringsstructuur

- In 2022 3.813 professionele en 16.459 vraaggestuurde herbeoordelingen.

Wachten op de uitvoering

Relatie politiek-beleid-
uitvoering bevordert
uitvoerbaarheid niet

Lang wachten op een
sociaal-medische
beoordeling

Toegenomen tijdsduur
voor een beoordeling is
oorzaak achterstanden

- Rond 2000 bij WAO 2 uur, nu bij WIA ruim 5 uur

Buitenwettelijke
maatregelen getroffen om
wachtrijen te verkorten

- 60+-beoordeling, minder herbeoordelingen en eerstejaarsbeoordelingen ZW

Mensen hebben last van
de privacyregels

Maatwerk is geen
oplossing voor alle
problemen die de
commissie nu ziet

Werken als risico

Re-integratie bij eigen werkgever gaat goed, maar is bij andere werkgever lastig

Re-integratie voor mensen zonder eigen werkgever (vangnetters) is ook lastig

De verzuim- en re-integratiebegeleiding door UWV voor vangnetters schiet tekort.

De WIA kent in principe een activerend karakter maar in de praktijk werkt dit niet goed genoeg

Bijna driekwart (71%) van alle WGA'ers is volledig arbeidsongeschikt

Aanvullende regelingen dempen de financiële prikkelwerking

De angst voor een herbeoordeling zorgt ook voor terughoudendheid bij WIA-gerechtigden

Werken als risico

Veel uitkeringsgerechtigden ervaren angst en onzekerheid rondom inkomstenverrekening en mogelijk verlies van toeslagen

- Toeslagenwet, zorgtoeslag, huurtoeslag, kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag.

Werkgevers zijn terughoudend met het aannemen van arbeidsongeschikten, ook uit de WGA

De “intensieve” re-integratieondersteuning in de WIA is niet intensief

Weinig bekend over inzet re-integratie door private uitvoerders

Tussen wal en WIA-schip

Geen recht op de WIA: niet verzekerd of drempel te hoog

- ZZZ, 35-minners, vroeggehandicapten

Veel 35-minners, met name uit het vangnet, niet aan het werk

- Minder dan 50% werkt. 35-minners uit vangnet Ziektewet: 28% werkt

Weinig 35-minners met een bijstandsuitkering

Vangnetters vaker minder dan 35% arbeidsongeschikt: laag inkomen

Sommige verzekerden ontvangen een te lage uitkering volgens internationale normen (bedrijfsongevallen en beroepsziekten)

Een kwart van de zelfstandigen is verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Daarom wil Kabinet een verplichte verzekering voor zelfstandigen

Doolhof voor vroeggehandicapten

Aanwezigheid
arbeidsvermogen betekent
niet dat iemand meteen aan
het werk kan

De regelingen zijn ook
complex voor werkgevers en
zij nemen nog te weinig
arbeidsbepikten in dienst

De uitvoeringsproblemen bij
UWV leiden ook tot lange
wachttijden voor de
beoordelingen voor Wajong
en/of indicatiestelling
banenafpraak/beschut werk

Nog een grote groep
vroeggehandicapten werkt
niet

Nog onvoldoende
mogelijkheden voor beschut
werk

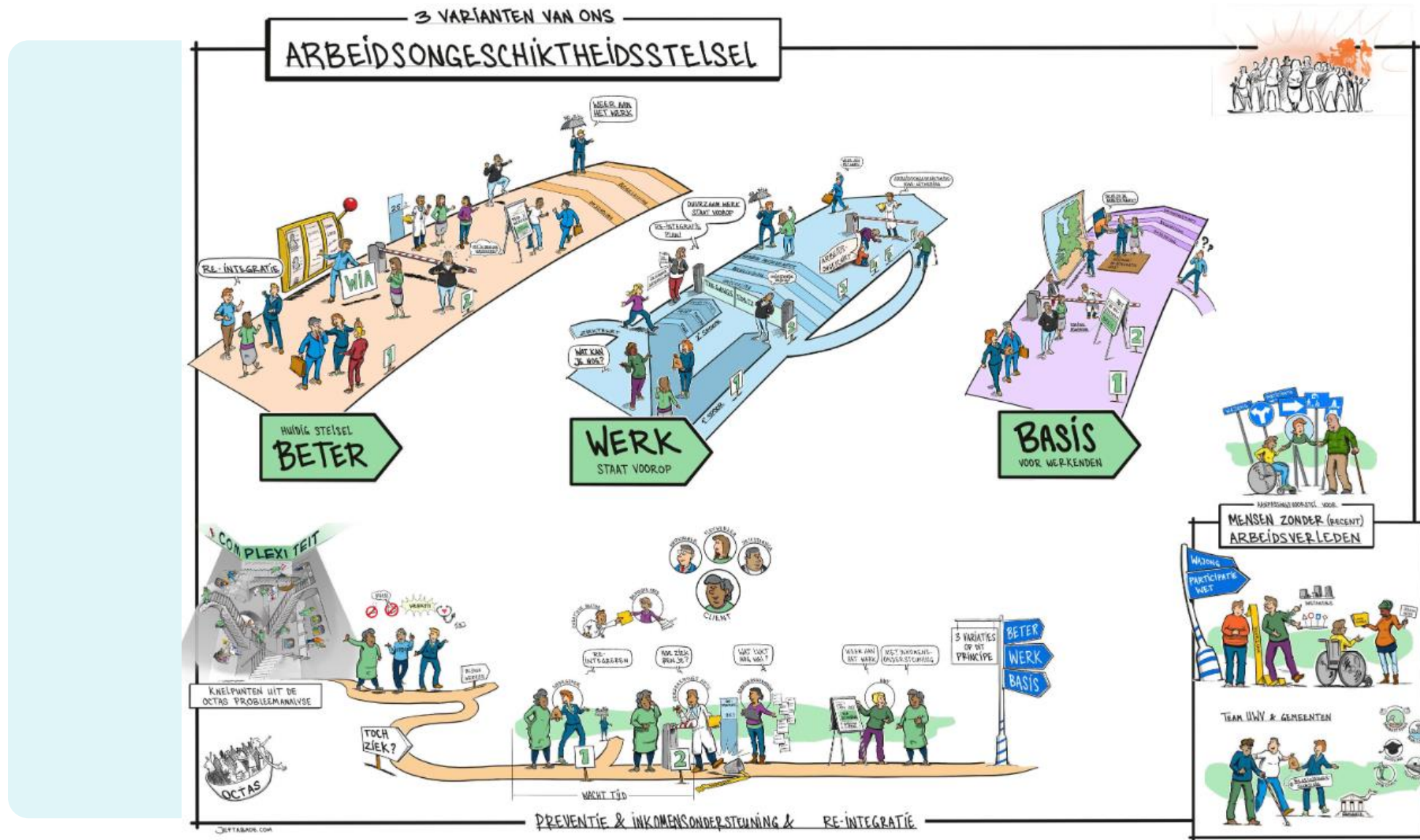
De re-
integratieondersteuning voor
mensen met
arbeidsbeperingen door
gemeenten staat onder druk

Toekomst van het arbeidsongeschiktheidsstelsel

Meer aandacht, vertrouwen en zekerheid

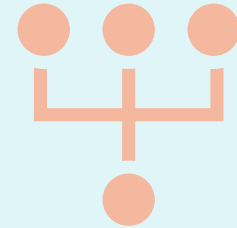
Drie varianten arbeidsongeschiktheidsstelsel

Kernprobleem: complexiteit

Eerste pijler: preventie

Drie varianten:

Huidig stelsel beter
Werk staat voorop
Basis voor werkenden

Uitgangspunten

- Uitgaan van perspectief van de mens
- Wederzijds vertrouwen als basis
- Werkgevers zijn cruciaal voor re-integratie
- Uitwerken met alle stakeholders

Pollvraag 2

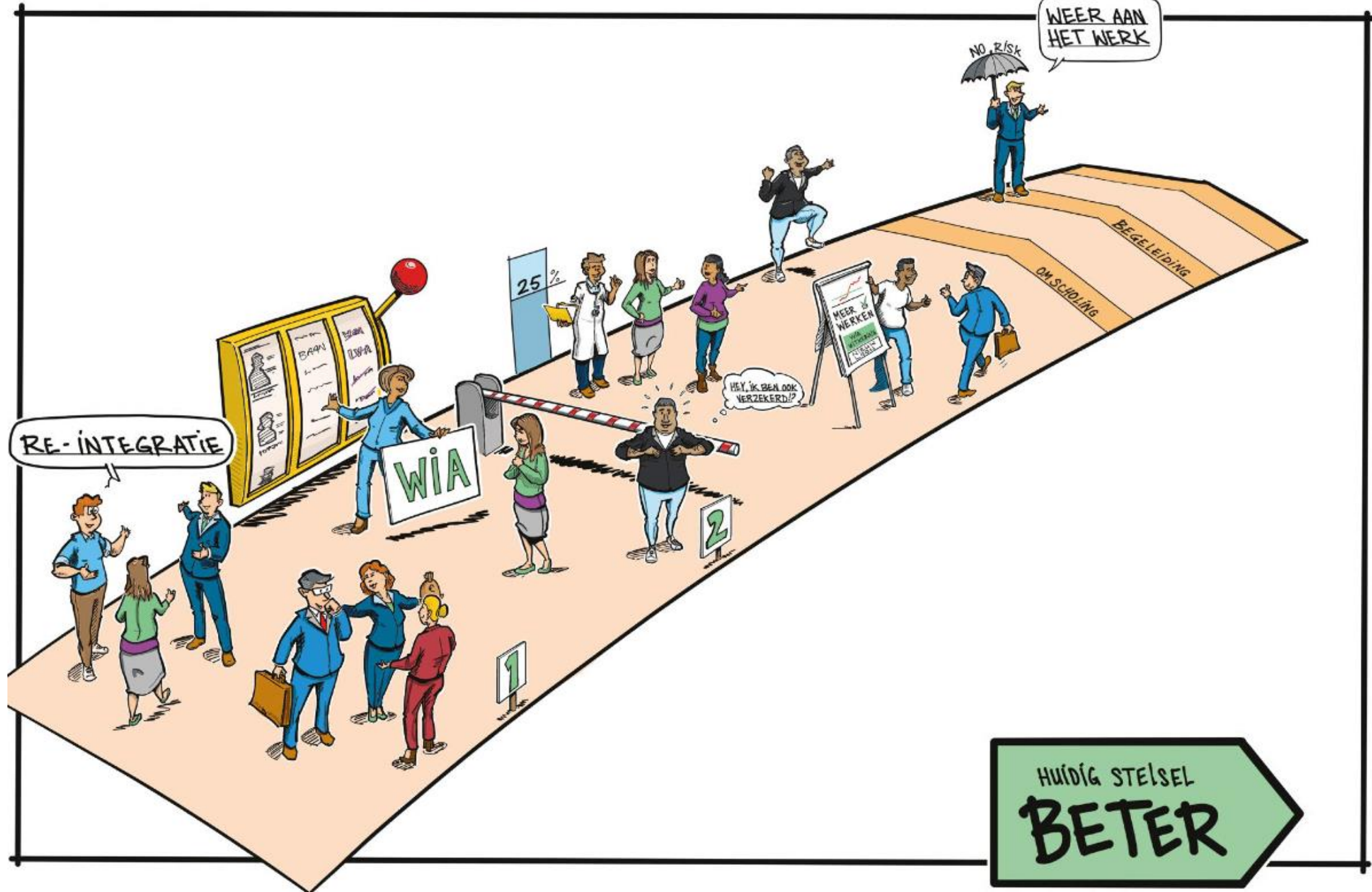
De mens centraal die moet snappen dat het stelsel werkt. Betere voorlichting is nodig. Waar ligt deze verantwoordelijkheid om de mensen op hun rechten en perspectief te wijzen ?

Bij:

- De arbodiensten
- De HR-afdeling
- Finance - Boekhouder - salarisadministrateur
- Casemanager werkgever
- UWV

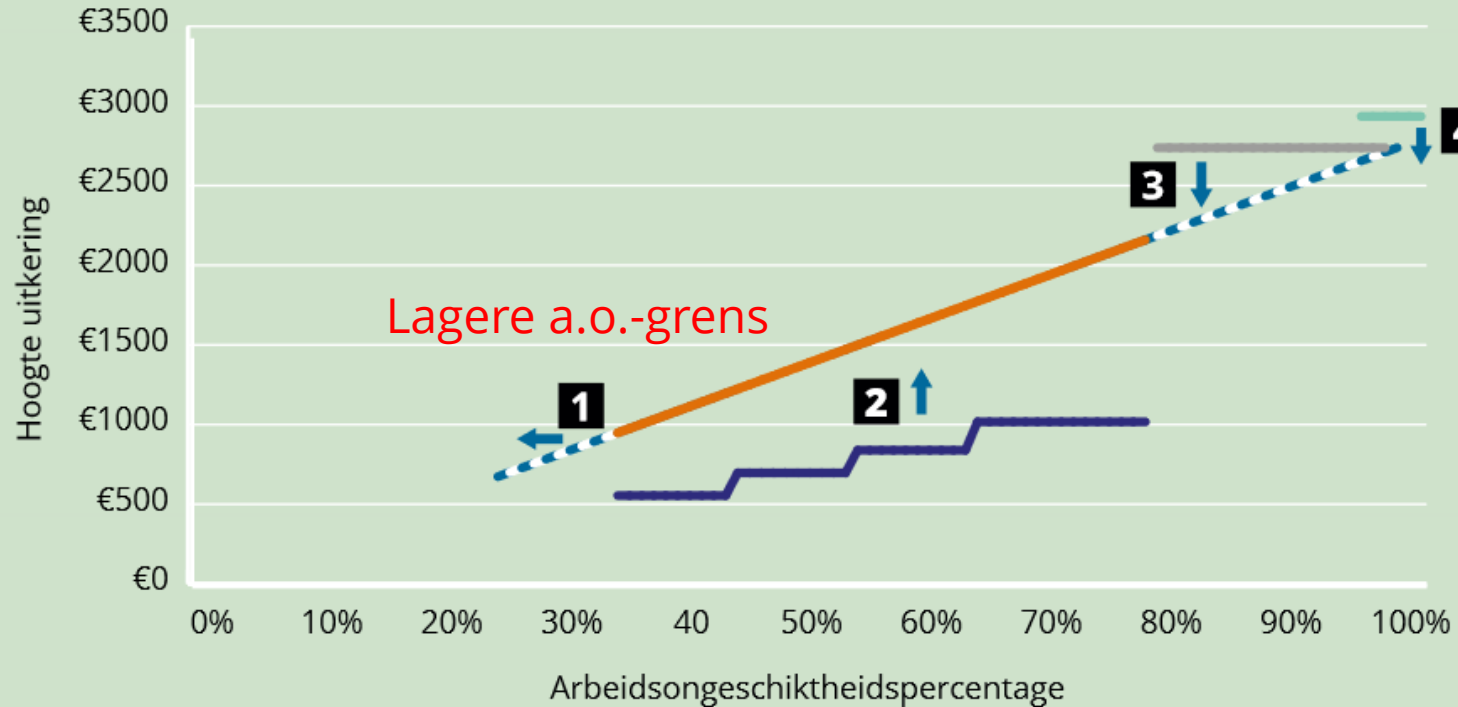

HUIDIG STELSEL
BETER

Figuur 1: Huidige stelsel t.o.v. één WIA-uitkering

- Pijl 1: De a.o.-drempel verschuift van 35% naar 25%.
- Pijl 2: De vervolguitkering wordt afgeschaft voor arbeidsongeschikten die minder dan 50% van hun restverdiencapaciteit verdienen.
- Pijl 3: Bij WGA 80-100 gaat verdiencapaciteit een rol spelen
- Pijl 4: De IVA wordt afgeschaft, uitkering gaat naar 70%

Variant: huidige stelsel BETER

- Nog één uitkeringsregime in plaats van de IVA en WGA met alle subregelingen.
- De regeling voor duurzame arbeidsongeschiktheid (IVA) vervalt.
- De WIA blijft een inkomensverzekering: het procentuele verlies aan verdiencapaciteit staat centraal.
- De a.o. drempel voor WIA van 35% naar 25% verlies aan verdiencapaciteit.
- AD krijgt meer ruimte om geschikte functies te zoeken
- Maatmaninkomen wordt gemaximeerd op max. dagloon rond € 70.000
- Voor zelfstandigen eenvoudige publieke verzekering, wachttijd 2 jaar
- Re-integratiedienstverlening toegankelijker voor iedereen die dat nodig heeft.
- Mensen in de Ziektewet worden intensiever naar werk begeleid.

Variant: huidige stelsel BETER

- Bedrijfsarts leidend bij de RIV-Toets
- Werkgevers ontlasten bij re-integratie tweede spoor
- Uitbreiding no-riskpolis naar langdurig zieke werknemers
- Kleine werkgevers ondersteunen door jobcoaches
- Stap naar werk makkelijker maken (terugval op uitkering)

Hybride stelsel blijft

- Geen financieringsverschillen meer tussen IVA – WGA
- Eigenrisicodragerschap ZW en WGA blijft mogelijk
- Hybride systeem: prikkel om van re-integratie een succes te maken

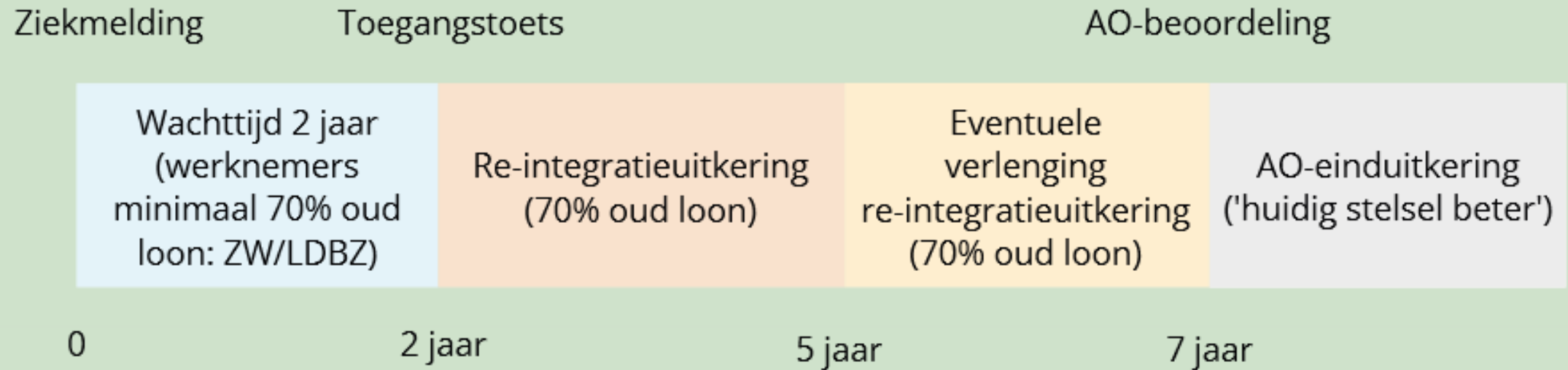
Variant: WERKEN staat voorop

- Nadruk op mogelijkheden
- Doel: verlagen aantal 80-100% uitkeringen
- Eerst re-integratie en dan pas een arbeidsongeschiktheidsbeoordeling
- Eerste 3 tot 5 jaar een re-integratieuitkering van 70% van oude loon. Pas wanneer volledige re-integratie niet lukt, volgt beoordeling op a.o.
- Focus op duurzame re-integratie
- Re-integratiedienstverlener is publieke organisatie, werkt regionaal, ondersteunt werkgevers en arbeidsongeschikten actief.
- Uitgangspunt: vermindering van inkomen.
- Vervroegde instroom blijft mogelijk.

Vormgeving re-integratieuitkering en AO-einduitkering

In onderstaande figuur is de vormgeving van de re-integratieuitkering en AO-einduitkering grafisch weergegeven. De duur van de re-integratieuitkering is in principe maximaal drie jaar en kan verlengd worden met twee jaar.

Figuur 2: Weergave van de re-integratieuitkering en de AO-einduitkering

Pollvraag 3

OCTAS kiest voor publieke re-integratiedienstverlening. Bij wie denk jij dat de kans op een intensieve re-integratiebegeleiding het grootst is:

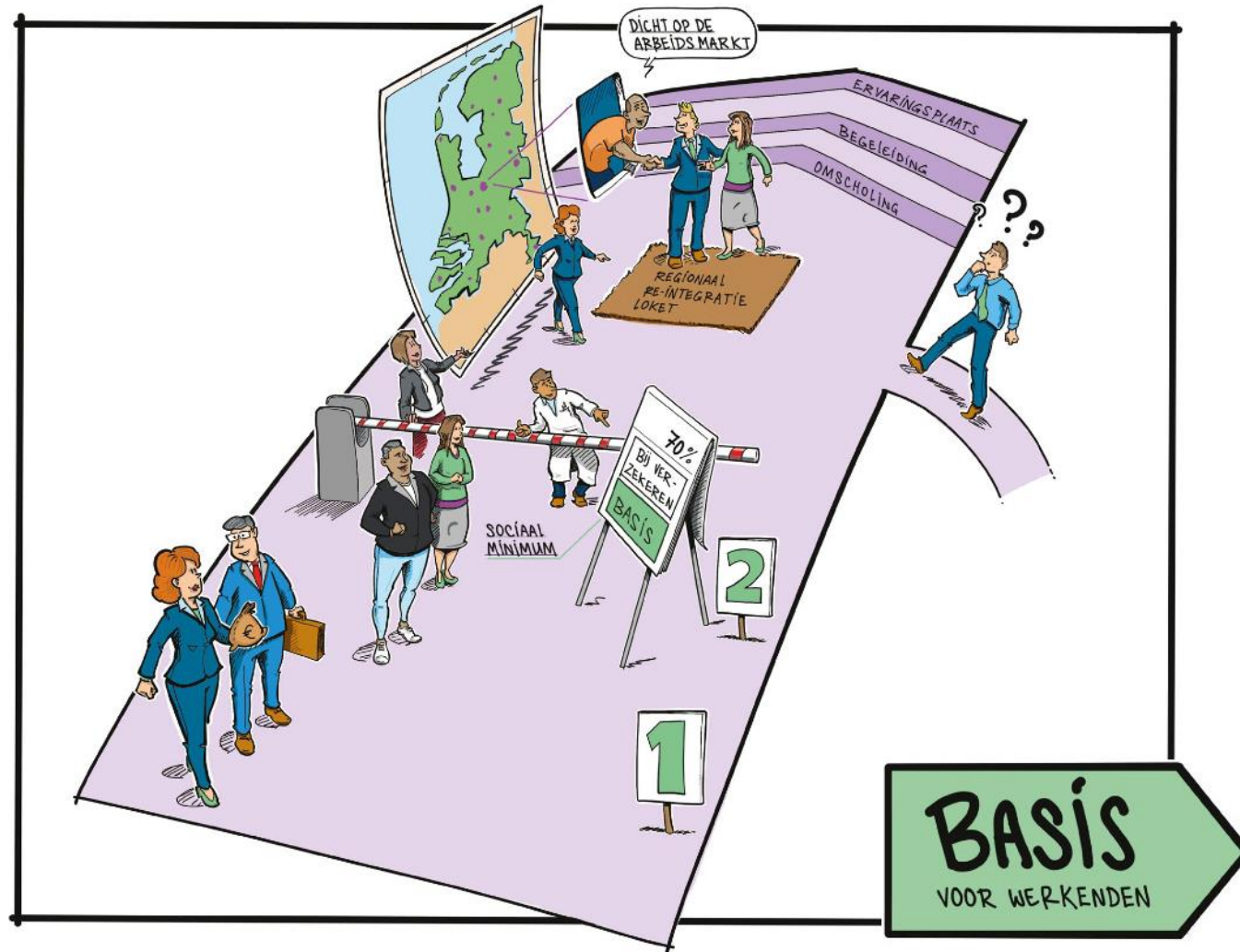
- Publiek (UWV – regionaal re-integratie loket)
- Privaat (via private dienstverleners en private verzekeraars)

**Plannen gaan uit
van een
grenzeloos
vertrouwen in de
publieke
uitvoering**

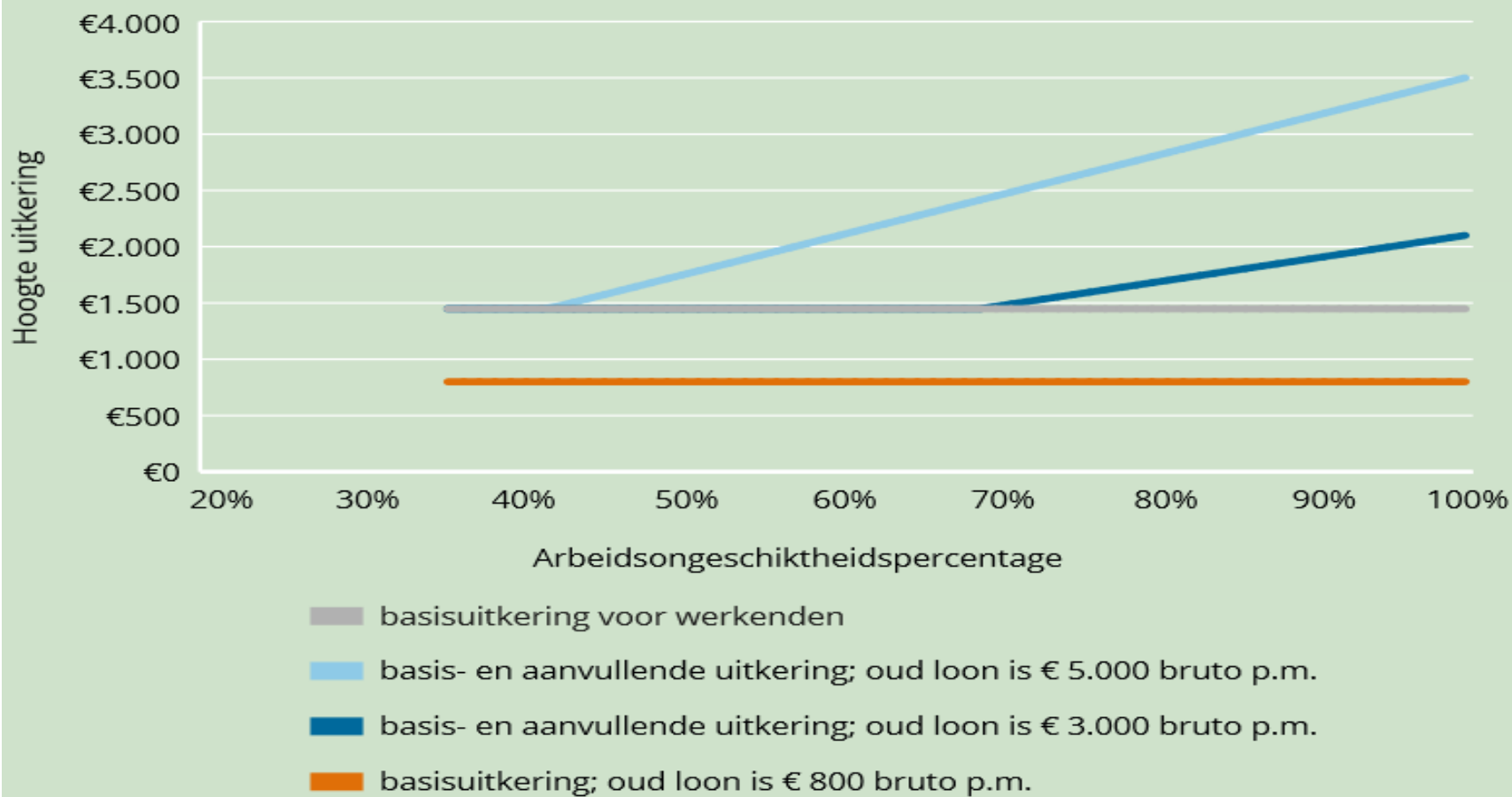

Variant: BASIS voor werkenden

- Uitgangspunt: basisinkomen bij ziekte en a.o. op niveau sociaal minimum.
- Voor werknemers een verplichte aanvullende verzekering
- Zelfstandigen vrijwillig aanvullend verzekeren
- Drempel blijft 35% a.o., voor zelfstandigen wachttijd 2 jaar.
- Drempelfunctie beoordelingscriterium voor zelfstandigen
- Re-integratiedienstverlener opereert via Regionale Re-integratiedienstloket (RRL).
- Geen echte premiedifferentiatie
- Bij werk wordt 70% van het inkomen verrekend met de uitkering

Figuur 3: Weergave van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in variant 'basis voor werkenden'

Pollvraag 4

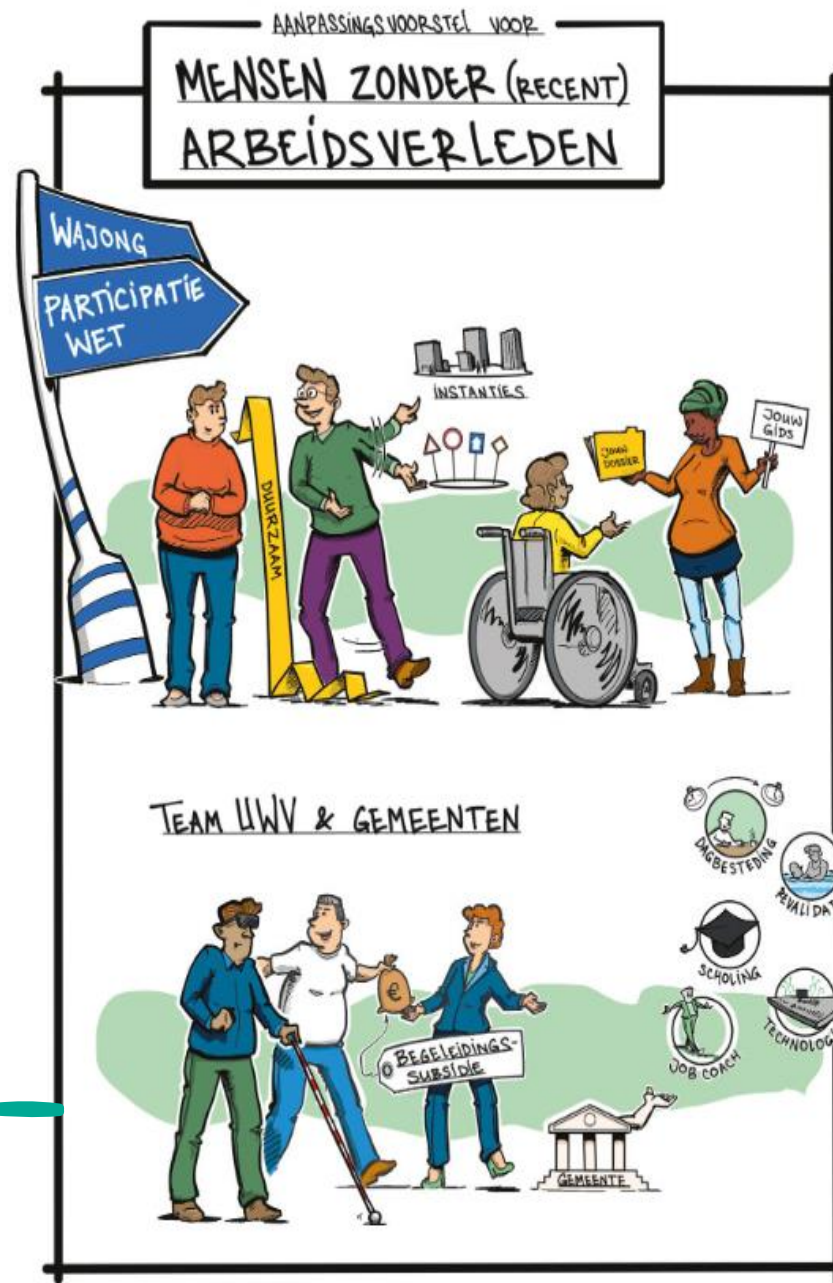
Voor de re-integratieprikkel is een basisinkomen een beter stelsel dan alleen een basisinkomen bij arbeidsongeschiktheid

- Ja
- Nee

wordt

Alleen een gids in het doolhof → nog geen echte wijziging

- UWV onderhoudt regelmatig contact met mensen in de Wajong en biedt hulp waar nodig in samenspraak met gemeente en andere instanties ('no wrong-door');
- Bij afwijzing voor Wajong bieden UWV en gemeenten veel betere hulp bij waar moet je zijn waarvoor en bij wie. UWV maakt een overdrachtdossier met alle informatie die deze mensen nodig hebben;
- Gemeenten ondersteunen mensen zonder arbeidsvermogen bij het ontwikkelen van hun arbeidsvermogen. Bijvoorbeeld door arbeidsmatige dagbesteding, arbeidsrevalidatie, scholing, specialistische job coaching en de inzet van technologie;
- Werkgevers krijgen meer mogelijkheden voor de vergoeding van begeleidingskosten die zij maken, als zij mensen met arbeidsbeperkingen in dienst hebben;
- Gemeenten zorgen voor een vast contactpersoon die mensen helpt bij het vinden van het juiste loket;
- De financiering van deze maatregelen is niet vrijblijvend voor gemeenten.

Pollvraag 5

Gaat de politiek de aanbevelingen van OCTAS omarmen?

- Ja
- Nee

**Hoe
vrijblijvend is
re-integratie
in de
toekomst?**

Pollvraag 6

Heb je er vertrouwen in dat de aanbevelingen die de commissie heeft gedaan gaan leiden tot een beter stelsel voor de toekomst?

- Ja
- Nee

